D·N
23/2 1952

Småföretagarna

De svenska småföretagarna utgör en livskraftig grupp inom näringslivet. Räknar man bort jordbruket med dess cirka 225.000 egna företagare, har vi sammanlagt över 207.000 företagare i vårt land. Det är nästan exakt samma antal som för ett tjugotal år sedan — enligt 1931 års företagsräkning uppgick antalet till 202.000. Dessa siffror betyder inte att stagnation föreligat i fråga om företagsenheternas storlek. En rad medelstora och större företag har försvunnit eller gått upp i några få mycket stora enheter, och samtidigt har de mindre företagen vuxit i antal. Särskilt tydligt framträder denna utveckling om man går tillbaka till tiden före det första världskriget. Inom industrin har från 1913 företagen med mellan 200 och 500 arbetare så gott som oavbrutet ökat i betydelse, under det att de med fler än 500 arbetare ökat. Också om en viss rycklighet kännetecknar utvecklingen för de mindre företagen, är den mer långsiktiga riktningen klar: företag med färre än 50 arbetare har ökat sin andel av det totala antalet sysselsättningstillfällen från 25 till 32 procent; nära 60 procent av företagen inom industrin har för närvarande mindre än 200 anställda. Utvecklingen framgår mer i detalj av denna tabell över industriarbetarnas procentuella fördelning på arbetsplatser efter antalet sysselsatta:

	Arbetsplatser med följande antal anställda				
År	—50	50— 200	200— 500	500— 1000	1000 —
1913	25	31	25	11	8
1925	27	2	25	10	9
1935	31	34	21	12	12
1940	29	34	19	13	15
1945	32	35	17	13	13

Inom handeln och serviceyrkena är småföretagandet ännu mer utpräglat; där är huvudmassan i dag som för 20 eller 50 år sedan typiska småföretag med några få anställda. Inom den egentliga handeln fanns vid sekelskiftet inte fullt 38.000 företag; deras anställda uppgick till i runt tal 45.000 personer. För närvarande (enligt 1949 års taxeringar) är motsvarande antal respektive 80.000 och 365.000, dvs. på varje företag går i medeltal mellan 4 och 5 anställda. Inom samfärdseln och serviceyrkena i övrigt är förhållandena likartade.

Allt som allt kan mellan 150.000 och 175.000 av företagarna i undre jordbruket betecknas som ganska typiska småföretagare. Det är en betydande folkgrupp; man kan jämföra den med exempelvis TCO, vars medlemsantal uppgår till inte fullt 300.000. I betydande utsträckning är det fråga om folk med rätt blygsamma eller medelgoda inkomster, inte liggande särdeles högt över de anställdas. Genomsnittligt kommer småföretagarnas inkomster kanske inte fullt till sin rätt i taxeringsstatistiken; vissa naturaförmåner och avskrivningsmöjligheter gör — såsom för jordbrukarna — att taxeringarna ligger i underkant i förhållande till de anställdas. Men att 165.000 av samtliga 207.000 företagare 1949 taxerades för under 10.000 kronor säger åtskilligt om småföretagargruppens omständigheter — ligg gärna till 50 procent och såg under 15.000 kronor för att justera alla deklarationsfel, och intrycket blir inte väsentligt förändrat. Det kan tilläggas att inte färre än 125.000 taxerades för mindre än 7.000.

Att denna sammansättning av den svenska företagsamheten strider mot den av marxismen förespådda utvecklingen är klart; koncentrationen på vissa områden av verksamheten till några få stora enheter är visserligen omisskännlig, men utvecklingen av en livskraftig småföretagsamhet är en minst lika markant företeelse. De kalla siffrorna är ägnade att ingå en annan föreställning om "företagaren" än den i särskilt den socialistiska propagandan förekommande. Att arbeta för den enskilda företagsamhetens skydd och förkovran, för en från statlig detaljreglering och byråkratiskt tvång fri företagsamhet är sannerligen inte att bevaka en liten, obetydlig och inom näringslivet allsmäktig grupps intresser; det är — också bortsett från den fria företagsamhetens betydelse för demokratin och välståndet — att söka vinna förståelse för en stor folkgrupp och dess insatser.

Det är intet tvivel om att denna småföretagsamhet är en avgörande tillgång för det svenska näringslivet och därmed för allas vårt välstånd. I mycket hög grad är dess insatser möjliga endast genom riktstagande, uppoffringar och arbetsprestationer som ligger över genomsnittet för andra folkgrupper. På småföretagaren kommer i gengäld något större inkomst än på den anställde. Men det kommer också mer ansvar, mer risk, mer arbete. För många skulle säkerligen en övergång till ställning som anställd sakna lugnare och tryggare förhållanden. Men detta att vara sin egen, att ha chansen att använda sin uppfinningsrikedom och en gång vinna en större inkomst, kanske oberoende, gör att många hållre ut, trots att de ofta börjat därför att ingenting annat stod till buds, att deras företag från början är ett typiskt "leverbrödsföretag", startat under en tid av depression och arbetslöshet.

Småföretagen har i mycket stor utsträckning visat sig konjunkturstarka; många av dem har var för sig sin begränsade uppgift, som inte störs av de stora konjunktursvängningarna, och de har haft förmågan att anpassa sig, att göra något nytt när marknaden blir för trång för det gamla. Bakom denna styrka ligger energin, uthålligheten och uppfinningsrikedomen hos den stora grupp människor som utgör "småföretagarklassen".

Det kan inte förnekas att det hos denna grupp av medborgare sedan länge råder missnöje och oro. Den uthredda fientliga inställningen mot det enskilda företagandet inom vårt största politiska parti, den utpräglade tendens att dirigera och övervaka som kännetecknar statsmakterna, den ökade arbetsbördа som från statens sida ålagts företagarna och som drabbar hårdare ju mindre företagen är, allt detta kan inte annat än vicka en och annan missnöje hos en grupp som i osedvanlig grad vant sig vid att skötа sig själv, att i motsats som framgång vara sin egen lyckas smed.

Lärarnas löner

Den vändning som lärarverkslärarnas strejk tagit genom att arbetsgivaren-staten har satt in vissa motåtgärder och genom att Saco låtit konflikten vidga sig och omfatta också andra akademiska grupper i statstjänst får inte skymma bort vad saken ursprungligen gäller: lärarverkslärarnas lönegradsplacering.

Fakta i målet är dessa. Efter flera års efterslöpning, efter att gång efter gång ha fått löften om revision — för ett par år sedan utsyddes t. o. m. en särskild utredning beträffande just lärarlönerna — erbjuder statsmakterna sent omsider en grada uppflyttning. Detta erbjudande innebär att exempelvis en ordinarie adjunkt i högsta dyrort får begynnelselönen höjd från 15.072 till 15.888 kronor och slutlönen från 17.520 till 18.336. Dessa uppgifter bör ses mot bakgrunden av att utbildningstiden för en adjunkt med magisterexamen inklusive provåret kan beräknas till 6 år, för en med licentiatexamen till 8 à 9 år. Arbetstiden varierar inte för ämne, men i genomsnitt kan läraren, trots den långa sommarsemestern, inte anses ha kortare tjänstgöringstid per år än andra statstjänstemän.

Vad som komplicerar frågan om läroverkslärarnas löner är befordringsförhållanden inom detta yrke. Bland andra statstjänstemän gör sig ett urval gällande; de mindre kvalificerade stannar kvar i lägre grader — alla med akademisk examen är dock garanterade en slutlön av (vid senaste årsskiftet) 13.572 kronor — och de mer dugliga avancerar till högre poster. Sådana möjligheter står inte till buds för lärarna; genom införandet av första adjunkturer och genom att också licentiater får rätt att söka lektorat kommer visserligen tre grader att finnas. Den senaste anordningen innebär emellertid relativt att en försämring för filosofie doktorerna, vilka hittills haft ensamrätt till lektoraten. En lektor skulle enligt tjänsteförteckningskommittens förslag på högsta dyrort få 19.116 kronor i begynnelselön, mot 18.336 för närvarande och i slutlön 21.228 mot nu 20.536.

Det är klart att lönefrågan skulle vara lättare att lösa om en mer differentierad befordringsgång kunde genomföras, så att inte de mindre skickliga lärarna behövde flyttas upp med de verkligt dugande, eller omvänt så att de dugande slapp lida för de mindre kvalificerade. En sådan anordning torde emellertid inte vara möjlig att genomföra; att skilja agnarna från vetet är svårare på detta område än på flertalet andra.

En annan faktor måste också in i bilden. Vi har sedan några år brist på läroverkslärare. Många akademiker ställer in sig på andra yrken; de söker sig till utbildningsbanor som ger platser i näringslivet eller inom statsförvaltningen. Flera förhållanden spelar här in, men att bristen på befordringsutsikter och de sedan länge låsta lönеförhållanderna inom lärarkretset inte är utan betydelse torde utan risk kunna antas.

Det är främst dessa faktorer som bedömningen av läroverkslärarnas löner bör utgå från. Att lärarna själva — såsom vanligt är vid förhandlingar — tar till i överkant i förhållande till vad de anser möjligt att i sista hand gå med på är väl fallet. Vad tjänsteförteckningskommitten bjuder är för adjunkterna 68 kronor mer i månaden, för lektorerna 65 kronor.

*

Att parterna läser sig fast i sina positioner är inte rimligt. Det återstår ännu en månad till konflikten börjar. Till dess bör det vara möjligt att på nytt få förhandlingar till stånd; läroverkslärarna är säkerligen beredda till nya diskussioner, hr Lingman är inte finare än att han bör kunna pruta på prestigen och följa det råd Målsmännens riksförbund har givit: gör vad som kan göras. Man kan tillägga: gör det också om det skulle betyda att staten i likhet med andra arbetsgivare låter en opartisk medlare träda in på arenan.

Radioserien
Hemmets magasin

har bjudit på några käsrier av fil. dr Jane Lundblad, som påstås vilja ge "en direkt doft" från skilda huvudstäder. Det senaste numret i programmet har gått Moskva; det har av många åhörare kritiserats som propaganda för Sovjet. En aning överdriven har kanske kritiken varit. Det är något larvigt över hela framställningen, men det gäller även flera andra nummer i serien och är över huvud taget inte något för vår radioverksamhet främmande. På ett par punkter är emellertid uttalandena av sådan art att man väl kan tala om ändrugen propaganda eller grov brist i omdöme. Främst gäller detta beskrivningen av de stora ryska tidningarna Pravda och Izvestija; här sägs bl. a.:

"Nyheter innehåller de från inoch utländsk, och en ofta ensprit kritik mot landets egna myndigheter och företag, och båda har insändarsavdelningar, där läsekretsen aktivt medarbetar. — det är en av Sovjets viktigaste principer att folket skall uppfostras till att utrycka sin mening."

Detta påstås i svensk radio utan att föredragshållaren med ett ord antyder att det råder diktatur i Ryssland och att pressen är ett redskap för det härskande partiet. Den totalt okunnige åhöraren får intrycket att dessa tidningar innehåller goda utlandsnyheter — trots att realiteten är att nyheterna från utlandet är knappa och ytterligt färgade — samt att självkritiken i Ryssland är särskilt framträdande — trots att denna kritik blott får gälla detaljer och inte innehålla något som tyder på opposition mot det härskande systemet. Det förvirrande i framställningen kommer klarast fram i slutorden att "det är en av Sovjets viktigaste principer att folket skall uppfostras till att uttrycka sin mening". Det vore korrekt att förkorta skrivet att det hör till regimens viktigaste principer att uppfostra folket i de härskandes åsikter.

På den rena omdömesslöshetens konto får man väl skriva det långa stycke i programpunkten som ur en rysk tidning återger reklam för bilar och motorcykar. Jämför man detta stycke med föredragshållarens tidigare givna "direkta doft" från New York, finner man att den totalt okunnige åhöraren måste få intrycket att det är lyssnade beträlls med arbetarnas möjligheter att skaffa sig bil eller motorcykel i Sovjet, medan på den punkten ingenting är att anmotera från USA.

Så dåliga och misledande föredrag borde Radiotjänst ändå inte prestera.

Bort från Oxford

Av
BERTIL MALMBERG

Frank Buchman

När EN ÖVERTYGELSE, som t. o. m. slagit ut i tidningsrubriker — under den första vissna och falla av, då är det längt ifrån säkert att man upphör att förvalta den. Det är tvärtom möjligt att man gör det med större iver än tidigare för att döva det inre obehaget. Du har kvällande den kinnia blev som mr Buchman och hans system uppväckte hos mig, desto angelägnare var det mig att inte svika. Jag ville inte förlora mitt ansikte.

Naturligtvis borde jag ha lämnat gruppen när Oxfordmötet i Visby var överstånder. Men det är tvärtom inte så med livet, allra minst när det gäller avgörande moment, att det i någon mån värdvärd att bestämmelsen av det sunda tänkandet; andra motiv, svåra att få syn på, kunna ligga dolda i mitt inre och driva mig under masken ståndaktighet.

När jag stannade i gruppen var det mycket riktigt av denhet, men inte, som jag antog, mot saken, utan mot det egna ställningstagandet. Jag ville inte vara eller synas vara ett idiotiskt svängande rö — den risk jag tagit måste ridas ut. Men både jag anat, både det på detta stadium varit mindre riktigt för mig hur jag kommit att ta risken, ja, om jag över huvud hade tagit den, om den inte snarare hade blivit mig påtvungen eller påtrugad, då både möjligen ett och annat kunnat gestalta sig annorlunda. Nu överskattade jag alltför mycket min egen förmåga att förhandla, ekonomi om eller skrifta att "beulutet" i huvudsak var frukten av andras fina arbeter. Det tog tid innan jag fattade att vad jag fått i begynnelsen av mystiskt stöd i leverneis bekymmer endast var ett led i en politik där jag var en av de många bricksorna. Uppgiften av mina aktuella problem gav jag inte akt på hur man handskades med mig, hur man tvivelaktiga med i ett nät av främmande förväntan, av påtryngande välnligheter, ja, smickor av en skenbar hänsynsfullhet, "som i sin tur förpliktade mig till hänsyn. Mycket listigt, utan att röja sig, tog man sedan befallt för sin psykologiska filantropi och förmådde mig att halvt av godtrogenhet, halvt i distraktion ikläda mig engagemang som stredo mot min natur. Jag bör här inte dölja att det börde till Buchmans och hans vänners takt att resolut utnyttja andliga nödlägen, att den desorienterade sympatisören (om han var attraktiv) borde förmåa att utan dröjsmål ta ut steget mot det publika, att han borde vitnana en en tro som han ännu inte ägde annat än som en vilsen önskan. Man var liksom mer begiven på namn än på själar. Nå, man glömde inte heller själarna: när deras förvandling väl blivit offentlig, utropad redan innan den förelåg, skulle nog själarna komma efter. Mr Buchman kände publicitetens makt, och han kunde bruka den. Han både större förtrogenhe för estraden än för den stilla kammaren.

Under den tid som följde efter Visbymötet gick jag aldrig säker för besök av framstående oxfordare. De kommo resande till Sotholmen och alogo sig ned, efter vad de påstods, för att andas ut i den vackra naturen (som de inte brydde sig om), i själva verket för att övervaka och dirigera. Den vanliga sittleken med penna i handen och anteckningsbok i knät upprepades till leda. För god mat, som min hugfru bjöd dem på, hade de intet intresse, för människor endast om de kunde brukas för gruppen. Varje samtal som jag tog upp även det världsläget, kunde till sist alltid svängas om så att det kom att handla om de fyra absoluten. Ett av dessa är som bekant ärlighetn, men det var inte lätt att vara ärlig med dessa människor. Det enda ärliga hade varit att be dem gå sig av med nästa tåg.

I Deras ton var en helt annan än förr. Med respekten för min ensamhet var det förbi. Litteratur borde för övrigt skapas av ett team, ett kollektiv — epokgörande ting hade på den vägen kommit fram i Amerika. När vi mötte var den stående frågan: "Vad gör du nu?" Om jag då mumlade något om vittra mödor, ryckte man på axlarna. "Det är inte det vi vill veta", sade man. "Vi vill veta vad du gör, vad du gör för gruppen." Det var tydligt att jag måste "göra" något.

Jag ville det också, d. v. s. jag avskydde det, och därför ville jag. Min goda vilja var allt jag kunde bjuda.

Man skickade ut mig på missionsresor, än hit, än dit. Jag var i Gävle och i hemstaden Härnösand, jag besökte små värmländska orter, jag talade på Stockholms högskola, i Uppsala, Malmö och Lund — ja, det var ett tillrangande! Jag höll upp på predikatolar och i föreläsningssalar. Ibland hade jag politruker med mig, eller de voro uppoterade på förhand i de miljöer där jag skulle tala om livsförvandling. Riktigt bekväm var jag inte. Det var något främlingsaktigt i mina utläggningar. Där var ingenting revolution, ingenting om ministrar, ingenting om förvandlingar på arbetsplatsen, inte ett ord om affärsanserningar. "Du talar för abstrakt", sade man, "som en professor, inte kan du röra upp några själar med det." Jag var ledsen. Jag ville göra mitt bästa, men det tog emot.

Ämnet var överallt detsamma: "Oxfordrörelsen sådan jag ser den". Naturligtvis borde det ha hetat: "Oxfordrörelsen såsom den är", och hur den var, det stod i oräkneliga prospekt: det var inten brist på källkriftter. Det påtvekades för mig, men medförde ingen rättelse. I stället började någonting ske med mitt förednig. Det hade i begynnelsen varit mekaniskt och tämligen rättroget, men påverkat av processer som jag inte var herre över. Förskott sig innehållet mer och mer allt efterstoen tiden gick och resan utsträcktes, så att det slutligen kom att låda någonting tvetydigt vid det slit varpå jag brukade de gamla termerna: bedning, delning, renhet o. s. v. "Ledning" blev så småningom innefört motsatsen till det som mina Oxfordvänner lade in i ordet då de menade att en poet borde använda sin tidang för att skriva adresser på kuvert, om teamet fick denna gudomliga ingivelse. Den fick närmast inebörden av något fatalt i andliga och blod, något mycket individuellt, en extrem fallenhet som andra människor borde hålla fingrarna ifrån. Ordet "delning" erotiserades — det rörde sig inte mer om tråkigt hemliv, om chefer eller om konkurrenter och andra skadegörare som man gjorde upp med i kärlek och fördnjuktet; den blev ett sensuellt mysterium. Och ändamål med "renheten"; det tycktes inte finnas den sexuella praktik, om än så egenartad, som inte var "ren", endast den upplevdes numinöst. Mycket i detta var väl underförstått, men inte mer än att det kunde förstås, utom av politrukerna, som fortforo att kalla mig professor. Hos många andra väckte det anklang, särskilt hos unga studenter, också kvinnliga, som sände mig tacksamhetsskrivelser.

Saken var väl den att jag längtade till andra själsliga landskap än de fyra absoluterna, att älskiingstankar som den Buchmanska disciplinen undanträngt nu hämandes genom att smyga sig upp bakvägen i mina föredrag och fylla det moralistiska schemat med halvlyriska inrälser. Kanske försiggår någonting snarlikt när en tidningsredaktion, utan att ämna kungöra att den ändrat åsikter, hemligt förnvar sin personal så att något förvirrande börjar skymta bakom den välbekanta typografin.

(Förstående artiklar i denna serie var införda 17/2 och 20/2.)

PRESSGRANNAR

Sacodebatterna i riksdagen har tyvärr inte fört saken framåt, skriver Upsala Nya Tidning (fp):

Åtskilliga av oppositionens talesmän gav samtidigt uttryckstan åt den opraktiska företställningen att staten till skillnad från andra arbetsgivare) inte skulle få vidta några kollektiva motåtgärder när den utsätts för organiserad aktion från sina arbetstagare. En ännu mer diffus tanke och opraktisk företställning förträdde emellertid av regeringsdelen. Statsministern uttalar sig som om han ville komma åt organisationsproblem, och ämnesmän kan inte tänka sig ett förlikningsförfarande, tvångsmässigt eller ej, som inte betagtet att identifiera sig själv med tvistemålsförhandlingsmotivet.

De tre organisationer som representerar det övervägande antalet statsanställda har godtagit uppgörelsen — det är ett faktum som man inte bör tappa bort, anser Aftontidningen (s):

Representanter för dessa organisationer har också förklarat, att om en grupp försvar konflikt framför en kompromissuppgörelse, bör medlemmarna ta konsekvenserna av detta beslut. Att kräva lön åt de anställda statstjänstemän, som vägrat med att besluta konflikterna och som förbundit sig att liknas människliga skyldighet till den extrapersonal som går i strejk för hela gruppen, innebär ju att staten befaller arbetsunderstödet i en konflikt, riktad mot staten som arbetsgivare. Vad en sådan uppfattning vittnar om, inte är det om någon önskvärd tro på den egna förmågan och kampviljan.

I ett svenskt skiljer sig den enskilda arbetsmarknaden från den statliga: medan staten ensam är arbetsgivare för sina anställda, finna det ofta lika många arbetsgivare som företag på den enskilda sektorn. Inom dessa skilda näringsgrupper finna det förutsättningar för lönestrukturer och olika lönesystemgar, som staten-arbetsgivaren måste ignorera. Tjänsteförteckningskommittén måste därför vid lönеplaceringen av en grupp ta hänsyn till alla andra. Om en medlingskommission ska fylla någon uppgift skulle den vilka en nedelvig mellan vad som kräviv och vad som bjudits. Detta skulle medföra att samtliga andra grupper anmälde liknande krav. En medlingskommission feller därför ingen annan uppgift än tjänsteförteckningskommittén.

Varför inte göra ett försök med en tvåmad förlikningsman? Till sist måste ju ändå någon form av kompromiss ingås — kan den åstadkommas innan konflikten träder i kraft, så mycket bättre för alla parter.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro 7316 (för annonser)
Nummer 13817 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Kälberg
Redaktionschef och ansvarig
utgivare: Sten Hedman
Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: Hilger Hedkvist
PRENUMERATIONSPRISER
A - Stockholmsupplagan
Stor-Stockholm Övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 8.75 kr. 9.50
Kvartal ..... „ 26.25 „ 28.—
Halvår ..... „ 52.— „ 54.50
Helår ..... „ 98.— „ 108.—
ANNONSPRISLISTA
gällande fr.o.m. 1 januari 1952
Dagens Nyheters tryckeri,
Stockholm, 1952

PS

Polis sköt skarpt efter biltjuvar

Flera Klarabor väcktes vid 2.30-tiden natten till fördagen av skottlossning från Drottninggatan, där en konstapel från radiopolisen sköt varningsskott efter en flyvende biltjuv, vilken dock lyckades undkomma.

Två konstaplar i en radiobil observerade en bil som körde Drottninggatan söder ut och fördes så illa att de bade anledning att misstänka rattfylleri eller bilstöld. De körde om bilen och befallde den i hämet av Drottningatan—Vattugatan.

Två ynglingar kastade sig ur bilen, en sprang Vattugatan upp mot Brunkebergstorg och en Vattugatan åt det motsatta hållet. Den konstapel som förföljde mannen som sprang åt Brunkebergstorg avlossade varningsskott, men ynglingen hördeste sig trots detta inte utan fortsatte en annan tvärgata ned mot Drottningatan, och vid Riebertorget kastade han av sig rocken och lyckades undkomma.

Den andre ynglingen blev fast efter en vild jakt runt ett kvarter vister om Drottningatan.

Sovjet-spionaget i Sverige

avslöjas mer och mer

— och belyses i den högaktuella skriften

röd spion

av Curt Falkenstam

Upplysande
Manande
Dramatisk
Spännande

10:e tusendet

Gebers 2:75

50 ÅR I KAMP FÖR MÄNNISKAN RÄTTVISAN FRIHETEN

Folkpartiet har brutit väg
för lika och allmän rösträtt, kvinnans likaberättigande, religionsfriheten, lagen om kollektivavtal, arbetarskyddslagen, arbetsdomstolen, övervakning av monopol, folkpensionsregeringens införande, sjukförsäkringens utbyggnad, mederskapshjälpen, jordbruksstödets uppbyggnad, folkskolan som bottenskola jämte många andra viktiga reformer.

Folkpartiet har varit och är främsta skyddet
för näringsfriheten mot det socialdemokratiska partiets socialiseringsplaner och regleringslusta.

Folkpartiet går vidare i kampen för att i frihetens och rättvisans tecken bygga framtidens Sverige.

fp

Folkpartiet
FRISINNADE LANDSFÖRENINGEN
1902 ~ 1952

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.